

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **Тоталитаризъм и спасение в балканските и славянските литератури**

Лектор: Доц. д-р Людмила Миндова

Сл. тел.: 0886568862

Имейл: lmindova@balkanstudies.bg

Хорариум: 30 часа

Анотация (до 150 думи):

Курсът е предназначен за докторанти от специалностите балканистика и славистика с интереси в областта на сравнителното литературознание и културологията. Въз основа на художествени произведения от славянските и балканските литератури на XX век ще се представят литературни примери за интерпретиране на травматичния тоталитарен опит и различните пътища за неговото преодоляване. Сравнителният поглед върху лагерната проза ще е сред важните акценти в курса, но същевременно освен основните модели на тоталитарното зло пред XX век ще се представят и разнообразни естетически отговори на множеството форми на политическа репресия.

Произведенията на световни автори като Александър Солженицин, Варлаам Шаламов, Примо Леви, Ели Визел и други ще представляват „архитипната рамка“, около която ще се изгради изследователският наратив по емблематични белетристични, есеистични, лирически и драматургични текстове от балканските и славянските литератури.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Съветският и хитлеристкият тоталитарен опит в литературата – общи сравнителни наблюдения

Тема / Модул 2: Еврейската тема в романите за Холокоста и болшевишкия терор

Тема / Модул 3: Форми на интелектуална и художествена съпротива в балканското и славянското литературно пространство

Тема / Модул 4: Образи на Държавна сигурност в художествената литература

Тема / Модул 5: Тоталитарната антропология в литературата

Тема / Модул 6: „Бившите хора“ в белетристиката

Тема / Модул 7: Детство и младост в тоталитарния свят

Тема / Модул 8: Старост и смърт през тоталитаризма

Тема / Модул 9: Здраве и болест през тоталитаризма

Тема / Модул 10: Семейният и партийният човек

Тема / Модул 11: Тоталитарният Homo Faber

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Тема / Модул 12: Тоталитарната психиатрия и педагогика

Тема / Модул 13: Концлагерната тема в художествената модалност

Тема / Модул 14: Мъченичество и саможертва в тоталитарния свят

Тема / Модул 15: Памет и забора за тоталитарния опит

Форми на обучение и оценяване:

лекции

дискусии

индивидуална писмена разработка

събеседване

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

.....
.....
.....

Литература:

Сравнително литературознание:

Бурова, А. Литературата и фрагментаризираният свят. Типология на процесите в чешката литература от 90-те години на ХХ век. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2014.

Stantcheva ed. 2008: Identité et révolte dans l'art, la littérature, le droit et l'histoire en Bulgarie, en Roumanie et en Europe Centrale et Orientale entre 1947 et 1989. Textes réunis par Roumiana L. Stantcheva et Alain Vuillemin. Editions de l'Institut d'Études balkaniques, Editura Limes, Editions Rafael de Surtis, (Bulgarie, Roumanie, France), 408 p.)

Станчева, Р. Л. Среца в прочита. Сравнително литературознание и Балканистика. София: Балкани, 2014.

Станчева, Р. Л. Сравнително литературознание. Фаталната жена и 5 европейски кройки за романа. София: ИК „Колибри“, 2023.

Михайлов, К. Мориак и Бернанос. Два романи свята между насилието и любовта. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2006.

Михайлов, К. Християнство и литература. Фигури на (не)благородното. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2023.

Културология, литературна теория и история:

Антитоталитарната литература. Съст. Чернокожев, В. Кунчев, Б. Сугарев, Е. София: Издателски център „Боян Пенев“, 2009.

Арент, Х. Тоталитаризмът. София: Панорама, 1993.

Батай, Ж. Литературата и злото. София: Аргес, 1995.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

- Битие и идентичност. Цветан Марангзов – поетът, писателят, драматургът. Съст. Елка Константинова и Мариета Иванова-Гиргинова. София: Изд. център Боян Пенев, 2002.
- Боев, Х. Различната Добруджа в литературата между войните. Шумен, УИ „Еп. Константин Преславски“, 2020.
- Борисова, Е. Романът на Изтока със Запада. ШУ „Епископ Константин Преславски“, 2017.
- Върху храстите не падат мълнии. Комунизмът – Житейски съдби. Съст. и предг. Колева, Д. София: Институт за изследване на близкото минало, 2007.
- Дойнов, П. Българският соцреализъм 1956, 1968, 1989: Норма и криза в литературата на НРБ. София: Сиела, 2011.
- Еленков, И. Орбити на социалистическото всекидневие. София: Сиела, 2018.
- Естетика и съпротива. Димитър Аврамов, Атанас Натев, Цветан Стоянов. Съст. Личева, А, Николчина, М., Янакиева. М. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2022.
- Знеполски, И. Тоталитаризмите на ХХ век в сравнителна перспектива. София: Сиела, 2010.
- Знеполски, И. Семиотика и критика на културата. Барт, Лотман, Еко. София: Сиела, 2019.
- Знеполски, И. Тоталитаризмът. Хана Арент, Ерик Вьогелин, Раймон Арон. София: Сиела, 2023.
- Игнатов, А. Психология на комунизма. София: Аргес, 1991.
- Игов, С. Иво Андрич. Исторически песимизъм и трансцендентални блянове. Пловдив: Хермес, 2012.
- Канети, Е. Маси и власт. София: УИ „Св. Климент Охридски“, 1996.
- Колева, Д. Смъртта при социализма. Геройка и постгеройка. София: Рива, 2013.
- Колева, Д. Памет и справедливост. Лични спомени и публични разкази през комунизма. София: Сиела, 2020.
- Кьосев, А. Колева, Д. Трудният разказ. Модели на автобиографично разказване за социализма между устното и писменото. София: Сиела, 2017.
- Методиев, М. Машина за легитимност. Ролята на Държавна сигурност в комунистическата държава. София: Сиела, Институт за изследване на близкото минало, 2008.
- Миндова, Л. Другата Итака. За дома на литературата. София: Изток-Запад, 2016.
- Мълчанието за комунизма. Le silence sur le communisme: Доклади от международна научна конференция „Мълчанието за комунизма“. София 1-2. дек. 2007. In: *Divinatio*, 27, *Maison des Sciences de l'Homme et de la Société* (Sofia), 2008.
- Славчева 2010: Славчева, Йоана. Румънският политически роман от 60-те и 70-те години на ХХ век. http://www.uni-vt.bg/userinfo/788/doc/1/2/Rumanskiat_politicheski_roman_ot_60-te_i_70-te_godini_na_XX_vek.pdf
- Стефанов, В. Дяволът. Опити върху възмутителната история на злото. София: УИ „Св. Климент Охридски“,
- Тодоров, Ц. Тоталитарният опит. Човешкият отпечатък. Том 1. София: Изток-Запад, 2015.
- Тодоров, Ц. Памет за злото, изкушение на доброто. Анкета върху века. София: ЛиК, 2002.
- Тодоров, Ц. Въведение във фантастичната литература. София: СемаРШ, 2009.
- Тодоров, Ц. Поетика на прозата. София: ЛиК, 2004.
- Тодоров, Ц. Семиотика, реторика, стилистика. София: СемаРШ, 2000.
- Чернокожев, Вихрен. Антитоталитарната литература: памет за злото, отговорност за бъдещето. – В: Антитоталитарната литература. София: Изд. център „Боян Пенев“, 2009. с. 13-22.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

.....
.....
.....